

15. 4. 2019

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Život s GDPR - blíží se výročí

Příliš mnoho nechybí a budeme za sebou mít první rok soužití s GDPR. Mnoho laiků i odborníků vnímá celou problematiku jako zbytečně nafouklou a zbytečně dramatizovanou. Pojďme se podívat, jak se naplnila očekávání, a hlavně jaký vývoj nás v této oblasti ještě může potkat. Na úvod si pojďme říct několik zajímavých čísel.

GDPR v několika číslech

Abychom si mohli utvořit představu, jak se nová pravidla pro ochranu osobních údajů, a především jejich vymáhání, projevila v praxi, stačí se podívat na počet podnětů (udání), které obdržel Úřad pro ochranu osobních údajů v loňském roce. Samozřejmě část z nich spadá i do období před účinností nařízení, nicméně po datu účinnosti lze sledovat razantní navýšení podnětů. Úřad obdržel celkem 3616 podnětů, z toho jen 260 se týkalo porušení bezpečnosti údajů a 2901 směřovalo na problematiku nevyžádaných obchodních sdělení, kterými se ve smyslu zákona 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, úřad také musí zabývat. Vzhledem k omezeným lidským zdrojům dozorového úřadu bylo zahájeno 76 nových kontrol na dodržování pravidel ochrany osobních údajů a dalších 22 na problematiku nevyžádaných obchodních sdělení. Tato čísla uvádím pouze pro ilustraci toho, jak subjekty údajů naložili s možností stěžovat si, případně si i v rámci podnikání vyřizovat účty s konkurencí. Současně tato čísla také ukazují na možnosti a kapacity dozorového úřadu, a tedy i na pravděpodobnost namátkové kontroly. Úřad v rámci své kontrolní činnosti, a v souladu s kontrolním plánem, provádí i kontroly, které nejsou založené na podnětu, nicméně jejich množství je značně omezené.

Zcela bez diskuze příprava na GDPR znamenala velké množství práce pro poradce, nejen z řad advokátů a IT odborníků. Kromě úvodní vlny, kdy si řada subjektů nechala vypracovat úvodní analýzu za desítky až stovky tisíc korun, představuje GDPR i trvalý zdroj příjmu pro pověřence pro ochranu osobních údajů. Někteří pověřenci plní tuto funkci až pro 203 subjektů současně, což vzhledem k tomu, že jedním z parametrů na výkon funkce pověřence je „snadná dostupnost“ pro správce i subjekty údajů, jejichž údaje správce zpracovává, lze považovat za nadlidský výkon. Potřebnost této pozice nebo služby zůstává i po téměř roce účinnosti dle mého názoru velice sporná, když podle dozorového úřadu více než 40 % pověřenců nebylo od loňského května ze strany správce osobních údajů vůbec kontaktováno a jejich služby tedy nebyly zatím potřeba.

Promítnutí GDPR do národní legislativy

V rámci Evropské Unie přijalo prováděcí předpisy k GDPR 23 států, pouze 4 státy to dosud nezvládly - Česká republika se ze seznamu opozdílů nakonec dostala teprve minulý měsíc, když se podařilo

schválit návrh nového zákona o ochraně osobních údajů „již“ v první polovině března 2019.

Prodleva mezi účinností nařízení a přijetím nového zákona o ochraně osobních údajů sehrála určitou roli v nedostatečné právní jistotě těch, na které norma dopadá. Toto se kromě komerčních subjektů se dotklo i veřejnoprávních subjektů, které musely ze svých omezených rozpočtů nemálo investovat na zavedení opatření k zajištění souladu s novými pravidly. Časem se ukázalo, že není příliš jasné, co mají vlastně některé organizace pro dosažení souladu s GDPR vlastně udělat. Můžeme se tak dodnes setkat s řadou institucí, které jmenovaly svého pověřence pro ochranu osobních údajů, ale dle nařízení ho mít nemusejí, například muzea, knihovny, divadla nebo některé další příspěvkové organizace.

Domnívám se, že tato nejistota způsobená absencí nového zákona o ochraně osobních údajů, který by v některých bodech zmínil dopady GDPR, se projevila i v závěrech z provedených kontrol ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů. I přes vysoké finanční limity pokut, často likvidačního charakteru, které GDPR stanovuje a umožňuje dozorovým úřadům v členských státech ukládat, uložil Úřad v řadě provedených kontrol pouhé napomenutí nebo nápravné opatření a pouze v ojedinělých případech sáhnul k samotnému uložení pokuty. Tyto pokuty nebyly dle mého názoru ani vysoké či likvidační a v případě, že kontrolovaný správce údajů poskytoval součinnost, bylo evidentní, že se Úřad spíše snaží pomoci a vyjasnit některé nepřesnosti, ke kterým při překotném zavádění nových opatření docházelo. Nabízí se nyní otázka, zda bude tento vstřícný přístup pokračovat i dále, kdy už od účinnosti GDPR uplynul téměř rok a kdy i Česká republika bude mít konečně zákon o ochraně osobních údajů reflektující GDPR. Po seznámení se s konečným zněním nového zákona můžete nicméně nabýt dojmu, že zákonodárci celkem úspěšně obešli některé principy GDPR.

Nový zákon - vyjasnění nejasností a obav

Účinnost nového zákona nebude znamenat v podstatě žádné zásadní změny ve fungování oproti dosavadnímu stavu po účinnosti GDPR, všichni budou muset alespoň projít své vnitřní předpisy k GDPR a nahradit odkazy na zákon 101/2000 Sb. odkazy na zákon nový.

Drobnou změnou nebo vyjasněním je stanovení věkového limitu způsobilosti dítěte udělovat souhlas se zpracováním osobních údajů od patnácti let, kdy nařízení umožňovalo členským státům zvolit tento limit v rozmezí již od třinácti let věku dítěte. Důležité je si uvědomit, že takto udělený souhlas bude platný pouze v případě jeho souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti přímo dítěti. Na jiné typy souhlasů se zpracováním údajů se tento věkový limit neuplatní.

Příjemnou úlevou z administrativních povinností je výjimka z povinnosti provádět posouzení vlivu zpracování osobních údajů na ochranu osobních údajů, kdy takové posouzení není třeba provádět v případě, že právní předpis stanoví povinnost takové zpracování osobních údajů provést. Zdá se to jako zcela logické, nicméně ne všechny povinnosti kladené na správce údajů v původním textu nařízení logické jsou a často mohou působit jako přehnaná administrativa.

I přes některé obavy českých médií a přehnaně prezentované nebezpečí pro svobodu slova, nový zákon o ochraně osobních údajů jasně stanovuje pravidla pro zpracování osobních údajů pro novinářské účely nebo pro účely akademického, uměleckého nebo literárního projevu, kdy při dodržení základních pravidel a určité míry proporcionality užití a oprávněných zájmů dotčených subjektů údajů není zpracování osobních údajů jakkoli nestandardně omezeno. Stejně tak je zachována i ochrana zdroje informací v rámci svobodné žurnalistiky.

Limity pro ukládání pokut

Pro řadu subjektů bude nový zákon o ochraně osobních údajů představovat v podstatě čistě formální změny v textaci vnitřních předpisů. Celkově dochází k určitému uklidnění, kdy nový zákon potvrzuje maximální výši pokut na hranici deseti milionů korun, se kterou pracoval i předchozí zákon o ochraně osobních údajů č. [101/2000](#) Sb. Pro veřejnoprávní organizace bude nová zákonná úprava znamenat zásadní úlevu, kdy nový zákon zcela zásadním způsobem limituje výši pokut, které lze za porušení pravidel ochrany osobních údajů uložit. Za porušení zákazu zveřejnění osobních údajů tak podle nové úpravy hrozí obcím, které nevykonávají přenesenou působnost v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, dobrovolným svazkům takových obcí, příspěvkovým organizacím zřizovaným takovou obcí nebo právníkům osobám vykonávajícím činnost školy nebo školského zařízení pokuta nejvýše 5.000 Kč a v případě, že se přestupku dopustí tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, či veřejně přístupnou počítačovou sítí, nejvýše 15.000 Kč.

Za řadu dalších přestupků hrozí veřejnoprávním organizacím pokuta do výše 5.000 Kč a jen ve výjimečných případech týkajících se porušení systémového charakteru může dojít k uložení pokuty přesahující tuto hranici. Zákonodárce měl v tomto případě možnost finančního postihu veřejnoprávních organizací vynechat úplně, nicméně na tomto bodu se neshodla poslanecká sněmovna se senátem a díky tomuto bodu se návrh zákona vracel ze senátu zpět do sněmovny a celý legislativní proces se tím prodloužil.

Nicméně i bez hrozby likvidačních sankcí by správci údajů měli dbát dodržování pravidel zpracování osobních údajů, a to nejen kvůli zákonu, ale i kvůli reputačnímu riziku, které je s případným porušením a únikem údajů spojeno.

Závěr

Sjednocení a modernizace přístupu k ochraně osobních údajů v dnešní době informační společnosti je zcela nezbytná. Všechna opatření k zajištění souladu je ale nutné dělat částečně s využitím selského rozumu, přiměřeně zpracovávaným údajů a okolnostem každého správce údajů. I pokud se nad námi nehoupě meč v podobě hrozby pokuty do 20 milionů euro, není radno ochranu údajů zanedbat. A jak se ukazuje v řadě evropských států, především společnosti podnikající v digitálním prostoru by měly brát ochranu údajů vážně. Jako příklad za všechny lze uvést nedávné postihy pro Facebook a Google v západní Evropě.

Mgr. Radomír Pivoda

Advokát

[Pavelka s.r.o., advokátní kancelář](#)

Palác Valdek
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

Tel.: +420 734 240 302

e-mal: office@pavelkapartners.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)